

ĐIỆN ẢNH VIỆT 2015 ẤN TƯỢNG NHƯNG CHƯA CHẤT LƯỢNG

MỘT NĂM THẬT SỰ ẤN TƯỢNG CỦA ĐIỆN ẢNH VIỆT

Lần đầu tiên, một “Chiến lược phát triển điện ảnh Việt Nam đến năm 2020, tầm nhìn đến 2030” bài bản và hoàn chỉnh nhất đã được nhà nước chính thức phê duyệt (ngày 26/1/2014). Kể từ đây, điện ảnh nước nhà sẽ có được một hướng đi rõ ràng hơn, với kỳ vọng để bộ môn Nghệ thuật thứ Bảy thực sự trở thành loại hình nghệ thuật “quan trọng nhất trong các nghệ thuật”. Không chỉ ấn tượng, với chiến lược phát triển, điện ảnh Việt, với nhiều sự kiện và hoạt động trong một năm qua, ít nhiều cũng đã mang đến cho cả những người làm nghề, và công chúng khán giả ít nhiều niềm tin.

Ấn tượng thứ hai, chính là các hoạt động phim ảnh trong suốt cả năm 2015, đặc biệt là Liên hoan phim Việt Nam lần thứ 19 được tổ chức tại TPHCM từ ngày

1 đến 5 tháng 12. Trước tiên phải kể đến bộ phim truyện Đập cánh giữa không trung của nữ đạo diễn trẻ Nguyễn Hoàng Điệp (sản xuất năm 2014, nhưng phải đầu năm 2015 mới chính thức chiếu rạp) với nhiều giải thưởng quốc tế và tạo được dư luận tốt với khán giả Việt, Nam, nhất là giới trẻ nhưng gần như không để lại dấu ấn gì với khán giả trong nước bộ phim tài liệu ngắn Chuyển đi cuối cùng của chị Phụng của Nguyễn Thị Thẩm, cũng là một đạo diễn rất trẻ, sản xuất từ trước năm 2013, nhưng chính thức phát hành 2015, lại cho thấy thêm một bất ngờ khác: phim được sản xuất chỉ bằng sự cố gắng nỗ lực của một cá nhân, xếp trong “kho” lâu ngày, đến khi đem chiếu, bỗng bất ngờ “đốn tim” khán giả. Rồi còn cả trường hợp phim Cha và con và.. của đạo diễn Phan Đăng Di, người đã nổi tiếng trước đó với Bi, đừng sợ, nay vị đạo diễn trẻ này lại gây “rúng động” vì phim của anh được chọn tranh giải chính thức Gấu

“ẤN TƯỢNG, CHẤT LƯỢNG” – ĐÓ LÀ NHỮNG TỪ ĐẸP ĐỀ NHIỀU TỜ BÁO NHẬN XÉT VỀ LIÊN HOAN PHIM VIỆT NAM LẦN THỨ 19. NHỮNG NHẬN XÉT ĐÓ KHÔNG CÓ GÌ QUÁ ĐÁNG NẾU NHÌN VÀO NHỮNG CON SỐ: 40 BỘ PHIM ĐƯỢC SẢN XUẤT TRONG NĂM 2015, 125 BỘ PHIM THAM GIA CHẤM GIẢI Ở CÁC HẠNG MỤC, 60% KHÁN GIẢ ĐẾN RÁP, NHƯNG ẤN TƯỢNG NHẤT CÓ LẼ LÀ BÔNG SEN VÀNG CHO BỘ PHIM TÔI THẤY HOA VÀNG TRÊN CỎ XANH CỦA VICTOR VŨ VÀ NGUYỄN NHẬT ÁNH - MỘT MINH CHỨNG CHO TINH THẦN HỢP TÁC HỘI NHẬP GIỮA ĐIỆN ẢNH NHÀ NƯỚC VÀ TƯ NHÂN, TRUYỀN THỐNG VÀ HIỆN ĐẠI, GIỮA “TRONG” VÀ “NGOÀI”, “TRẺ” VÀ “GIÀ”, GIỮA “VĂN CHƯƠNG” VÀ “MÀN BẠC”... “ẤN TƯỢNG” THÌ RÕ RÀNG RỒI, NHƯNG CÒN “CHẤT LƯỢNG” THÌ SAO?

■ TRẦN HÌNH

Vàng Liên hoan phim Berlina. Tuy nhiên, cũng giống số phận bộ phim đình đám trước đó, đến lúc này nó vẫn chưa được trình chiếu chính thức trong nước. Có thể khẳng định, 2015 thực sự là một năm của điện ảnh trẻ nước nhà, nếu coi cả Tôi thấy hoa vàng trên cỏ xanh của Victor Vũ, cũng là một đạo diễn trẻ, nó đã góp phần quan trọng tạo “ấn tượng” cho một năm mà không ít lĩnh vực hoạt động nghệ thuật khác trong nước có phần “tù đọng”.

Trong thời đại bùng nổ của truyền thông, trong đó đặc biệt là truyền hình, “màn ảnh lớn” đã “sống khỏe” so với nhiều loại hình nghệ thuật khác chính nhờ lợi thế “sống ký sinh” trên “màn ảnh nhỏ”. Ngày nay, điện ảnh và truyền

hình đã xích lại gần nhau, xâm nhập vào nhau, đến mức người ta đã không còn phân biệt rạch ròi đâu là phim truyền hình hay điện ảnh nữa, nên điện ảnh lại càng có nhiều “đất sống” hơn.

Thống kê nhanh các hoạt động điện ảnh trong năm: đầu năm là Lễ trao giải Cánh Diều Vàng, giữa năm là hàng loạt các Liên hoan phim, Tuần lễ Phim, giao lưu với các nhà làm phim châu Âu, Pháp, Đức, Nhật, Hàn Quốc, Ấn Độ...; rồi liên hoan phim Ong Vàng dành cho giới trẻ do trường Đại học Sân khấu Điện ảnh tổ chức, Lễ trao giải Bông sen vàng với các hoạt động “Chúng ta làm phim”, “Không gian phim” của TPD (Trung tâm phát triển tài năng điện ảnh, Hội Điện ảnh Việt Nam); Chương trình Gặp gỡ

mùa thu, một hoạt động đào tạo nhân lực điện ảnh trẻ xuất hiện vài năm nay ở thành phố Đà Nẵng, có sự tham gia của đạo diễn Việt kiều Trần Anh Hùng, một số đạo diễn có tên tuổi ở nước ngoài và các nhà làm phim trẻ Việt Nam tham dự, cũng đã tìm ra một khuynh hướng mới trong việc làm phim trong nước. Rồi những trại sáng tác, biên kịch phim tài liệu và hoạt hình. Thành công ngoài mong đợi của sự hợp tác giữa hãng phim tư nhân Thiên Ngân với sự đầu tư vốn của nhà nước qua bộ phim Tôi thấy hoa vàng trên cỏ xanh chính là minh chứng hùng hồn cho ấn tượng của điện ảnh Việt, 2015. Thậm chí, người ta cho rằng, ngành du lịch Phú Yên cũng được “ăn theo” nhờ những cảnh quay

đẹp trong bộ phim của Victor Vũ. Rõ ràng điện ảnh Việt Nam năm 2015 có nhiều ấn tượng...

NHUNG CÓ THỰC SỰ CHẤT LƯỢNG?

Nếu chỉ nhìn điện ảnh từ góc độ "vui vẻ, trẻ trung", một thứ nghệ thuật của cái đẹp (nhất là diễn viên đẹp với số lượng áp đảo của giới sô bit), phim nhiều doanh thu, giao lưu quốc tế đều đặn, một vài khuôn hình đẹp, âm thanh vòm 5 đường tiếng, những chuyện phim giật gân, những cảnh đấm đá, đặc biệt là một phim đồng tính, phim 16+ ..., điện ảnh Việt Nam thời gian qua, nhất là trong năm 2015, có "nhiều ấn tượng", nhưng "giá trị" thì còn phải bàn.

Ngoài một số hoạt động hết sức cố gắng và tâm huyết trong năm qua của nhiều đơn vị, tổ chức, cá nhân: vấn đề chỉ đạo quản lý của Cục Điện ảnh; hoạt động đào tạo của hai trường Sân khấu Điện ảnh Hà Nội và TPHCM; một số trường không chuyên; các Hãng phim truyền hình và phim truyện Việt Nam, Trung tâm TPD, các Hãng phim tư nhân và các nhà làm phim Việt kiều), những nghệ sĩ làm nghề chân chính, vẫn còn không ít

những hoạt động điện ảnh khác mang nặng "thói chạy theo mốt". Điện ảnh Việt 2015 vẫn còn không ít hiện tượng "lai căng", "học đòi", "vay mượn", dùng "chiêu trò", nhằm lẫn "diễn xuất điện ảnh" với "trình diễn của giới sô bit"... ,mà phần nào chỉ là để che giấu những non kém về tư duy nghệ thuật. Cứ nhìn vào ngay các Liên hoan, Lễ trao giải, hoạt động giao lưu, quảng cáo phim trong năm thì biết ngay điện ảnh Việt 2015, tuy có sự "hào nhoáng, sôi động" bên ngoài, nhưng ít "chất lượng" bên trong. Điện ảnh Việt thời hội nhập quả vẫn còn không ít "tật xấu": chưa làm tốt phim nghệ thuật đã "học đòi" làm phim "thị trường"; mượn lý do hợp tác, liên kết, nhưng thực chất là "mua kịch bản nước ngoài" biến hóa thành phim nước mình; nội dung phim thì nghèo nàn; cứ nhìn danh mục 20 phim truyện tranh giải trong Liên hoan phim 19 thì biết: có tới hơn nửa trong đó được đánh dấu 16+ (phim cấm trẻ em dưới 16 tuổi).

Một nội dung quan trọng khác của một nền điện ảnh dân tộc, là vấn đề đào tạo nhân lực, thì ngay "Chiến lược phát triển điện ảnh tới năm 2020, tầm nhìn 2030", vẫn còn tỏ ra khá "hời hợt". Trong khi nhân lực mới là yếu tố quan trọng góp phần làm nên một nền điện ảnh thực sự chất lượng. Việc đào tạo nhân lực ở đây không chỉ là đào tạo những người làm phim, mà còn đào tạo cả những người xem phim. Tham gia đào tạo, không chỉ ở duy nhất hai trường điện ảnh tại hai đầu đất nước (Tp. HCM và Hà Nội), mà còn rất cần nhiều cơ sở đào tạo, các tổ chức xã hội khác cùng tham gia. Tại Hàn Quốc, một đất nước chỉ với chưa đến 50 triệu dân, nhưng có tới hơn 40 cơ sở đào tạo điện ảnh. Tại Mỹ thì hầu như trường đại học nào cũng đều có khoa đào tạo điện ảnh, thậm chí có trường có từ 2 đến 3 khoa... Trên thực tế, từ khoảng chục năm nay, tại một số trường đại học Việt Nam, đặc biệt là khối các trường lớn, như Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Văn hóa, Nghệ thuật Quân đội, Đại học Hoa Sen, các trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật..., cũng đã ít nhiều tham gia đào tạo nhân lực điện ảnh một cách chuyên nghiệp. Tuy nhiên, "Chiến lược phát triển điện ảnh" gần như rất ít nhắc tới họ.

Một nền điện ảnh của đất nước hơn 90 triệu dân, nếu chỉ là "nơi trình diễn thời trang" của giới sô bit; hoặc nếu chỉ là nơi nhằm thỏa mãn sự "học đòi", khát vọng kiếm tiền, nhằm thỏa mãn thị hiếu của một số người, không thể hiện được đúng đắn tâm hồn, cốt cách của dân tộc Việt, thật khó có thể nói là có "chất lượng". Điều này, đạo diễn Đặng Nhật Minh, một trong những người làm nghề có nhiều đóng góp nhất cho sự nghiệp điện ảnh đất nước, đã tâm sự: thế hệ của ông dù làm phim dưới thời bao cấp, kinh phí không nhiều, nhưng vẫn có những bộ phim toát ra được "cái hồn cái cốt" của con người Việt Nam; còn bây giờ...?

